

หน่อไม้ฝรั่ง

ชื่อสามัญ : Asparagus

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Asparagus officinalis*

ลักษณะทั่วไป :

หน่อไม้ฝรั่งหากนำมารับประทานส่วนยอดมีคุณค่าทางอาหารสูง โดยเฉพาะ Amino succinamic หรือ asparagines นอกจากนี้ยังมีวิตามิน B C และแคโรทีนสูง สามารถนำมาประกอบอาหารได้หลายชนิด เช่น ผัด ลวก เป็นต้น

หน่อไม้ฝรั่งเป็นพืชผักที่มีลำต้นแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ลำต้นใต้ดิน และลำต้นเหนือดิน ลำต้นใต้ดินอาจถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบรากรวมเรียกว่า rhizome หรือเหง้า อาหารของหน่อไม้ฝรั่งจะถูกส่งมาเก็บ ที่ส่วนนี้ ลำต้นใต้ดินมีลักษณะเป็นแท่งคล้ายแท่งดินสอ ออกกระจายออกเป็นรัศมีโดยรอบ เรียกอีกอย่างว่า crown ระบบรากแผ่ขยายออกไป ประมาณ 3-5 ฟุต หรือมากกว่านั้น

ยอดอ่อนหรือหน่ออ่อน (spear) เจริญมาจากเหง้า เป็นส่วนที่ใช้รับประทาน ถ้าปล่อยให้
หน่ออ่อนเจริญเติบโตจะกลายเป็นลำต้นเหนือดิน ซึ่งมีความสูง 1.5 - 2 เมตร
ลำต้นเหนือดิน มีใบเป็นเกล็ดบาง ๆ ติดอยู่ตามข้อ ส่วนที่เห็นเป็นลักษณะคล้ายเส้นขน (ที่
เรียกกันว่าใบ) แท้จริงเป็นส่วนของกิ่งก้านที่เปลี่ยนไปทำหน้าที่ใบ เรียกว่า cladode หรือ
cladophyll

ต้น เพศผู้และเพศเมียแยกกันอยู่คนละต้น (dioecious)

ดอก มีขนาดเล็ก มีจำนวนมากและเกิดตามกิ่งก้าน

ผล มีลักษณะกลม ขนาดเล็ก มีสีเขียวเมื่ออ่อนและสีแดงส้ม เมื่อสุก มีเมล็ดอยู่ภายในผลละ
2-3 เมล็ด เปลือกหุ้มเมล็ดสีดำ

วิธีการเพาะกล้าหน่อไม้ฝรั่ง

การเพาะกล้าในถุง เตรียมวัสดุเพาะกล้า ซึ่งประกอบด้วย ดินร่วน : ใบไม้ผุ : ขี้เถ้าแกลบ : ปุ๋ย
อินทรีย์ อัตราส่วน 1:1:1:1 ผสมให้เข้ากันและกรอกใส่ถุงดำขนาดกลาง รดน้ำให้ชุ่ม แล้วจึง
หยอดเมล็ดลงไป หลุมละ 1 เมล็ด รดน้ำทุกวัน ควรวางถุงกล้าหน่อไม้ฝรั่งไว้กลางแจ้งให้รับ
แสงสว่างเต็มที่ เพื่อให้ต้นตั้งตรง เลี้ยงไว้ประมาณ 90-120 วัน แล้วจึงขนย้ายกล้าไปปลูกลง
แปลงได้

การเพาะกล้าโดยตรงในแปลงเพาะ โดยเตรียมดินเป็นร่องแปลงสูง 30 เซนติเมตร ขนาดแปลง
กว้าง 1 เมตร ยาว 10 เมตร ถ้าต้องเพาะกล้าสำหรับปลูกในพื้นที่ 1 ไร่ ควรทำแปลงเพาะกล้า
จำนวน 8 แปลง ควรขุดยกร่องแปลงและะพรวนดินให้ละเอียด เก็บเอาวัชพืชและกอหญ้าออก
ให้หมด พร้อมทั้งใส่อินทรีย์วัตถุประเภทแกลบ:ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมัก อย่างละ 10 บั้งก็ ผสม
กับ ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ 15-15-15 หรือ 16-16-16 จำนวน 0.5 กิโลกรัม และปูนขาว หรือปูนโดโด
ไมท์ จำนวน 1-2 กิโลกรัม คลุกเคล้ากับดินในแปลงให้สม่ำเสมอ เกลี่ยผิวหน้าแปลงให้เรียบใช้
ไม้ทำร่องลึก 2 เซนติเมตร ตามแนวขวางบนแปลง แต่ละร่องห่างกัน 15-20 เซนติเมตร แล้ว
หยอดเมล็ดลงในร่องให้เมล็ดห่างกัน 10 เซนติเมตร เพื่อไม่ให้ต้นกล้าขึ้นแน่นและแย่งอาหาร
กัน ใช้ดินกลบบาง ๆ จากนั้นใช้ฟูราดาน 300 กรัม/แปลง หว่านกันแมลงมารบกวน ใช้ฟางหรือ
หญ้าแห้งสะอาดคลุมแปลง รดน้ำให้ชุ่มขึ้นอยู่เสมอ เมล็ดจะงอกภายในเวลา 10-15 วัน เมื่อต้น
กล้าเริ่มงอกยาว 2-3 เซนติเมตร ใช้ปุ๋ยเคมี เช่น ปุ๋ยยูเรีย หรือปุ๋ยแอมโมเนียซัลเฟต ผสมน้ำอัตรา
1 ช้อนแกงต่อน้ำ 1 บัว (10 ลิตร) รดทุก 7 วัน และหว่านปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 จำนวน 0.5
กิโลกรัม เมื่อกล้าอายุ 30 วัน ในแปลงกล้าต้องหมั่นถอนหญ้ากำจัดวัชพืชไม่ให้แย่งอาหาร
รวมทั้งควรฉีดสารป้องกันเชื้อรา เช่น ไดเทนเอ็ม 45 หรือไดโฟลาเทน หรือแมนโคเซป รวมทั้ง

ฉีดพ่นสารฆ่าแมลงป้องกันหนอนกระทู้หรือเพลี้ยไฟ เช่น แลนเนท หรือซูริไซค์ พ่นทุก 15 วัน
กล้าหน่อไม้ฝรั่งอายุ 45-60 วัน สามารถย้ายกล้าไปปลูกในแปลงในแปลงปลูกต่อไปได้

การเตรียมแปลงปลูก

เนื่องจากหน่อไม้ฝรั่งเป็นพืชอายุยาว ปลูกครั้งเดียวสามารถทยอยเก็บเกี่ยวได้นาน 3-5 ปี ดังนั้น
ควรไถพรวนย่อยดินให้ดี โดยเฉพาะแหล่งปลูกที่มีชั้นดินดานตื้น ต้องไถระเบิดชั้นดินดาน
ปัจจุบันภาคเอกชนเริ่มมีแนวทางปฏิบัติในการเตรียมแปลงแบบใหม่ โดยมีการหว่านแกลบดิบ
บาง ๆ ทั่วทั้งผิวน้ำของแปลง ในอัตรา 10 ตัน/ไร่ และใช้รถซุด (แม็คโคร) ตักดินเดิมขึ้นมา
ความลึก 1 เมตร เปรียบเหมือนกับการกลับดินชั้นล่างขึ้นมา ปรับปรุงให้มีคุณภาพดีเหมือนดิน
ชั้นบน ใช้แทรกเตอร์พาดผิวน้ำดินให้เรียบ และหว่านปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ขี้ไก่แกลบ อัตรา 15 ตัน
ต่อไร่ ผสมกับขี้เถ้าแกลบ 5 ตันต่อไร่ และใช้รถแทรกเตอร์ ผาน 3 พรวนย่อยดินและตากดินไว้
นาน 2 เดือน หลังจากนั้นใช้รถไถพรวนดินและยกร่องแปลงปลูก

ในพื้นที่จังหวัดราชบุรี แลบอำเภอดำเนินสะดวกและอำเภอบางแพ

เกษตรกรยกร่องสวนขนาดกว้างบนแปลง 4-5 เมตร มีทางเดินของแปลงข้างละ 0.5 เมตร ความ
ยาวแปลง 50 - 100 เมตร และมีร่องน้ำด้านข้างกันแต่ละร่องแปลง ขนาดความกว้างร่องน้ำ 1.0 -
1.5 เมตร ไถดินให้ลึก 30-40 เซนติเมตร เก็บเศษหญ้า และวัชพืชออกให้หมด หว่านปูนเปลือก
หอยไร่ละ 200 กิโลกรัม ตากดินไว้ 10-15 วัน และหว่านปุ๋ยคอกประเภทขี้ไก่แกลบ หรือขี้เป็ด
ไร่ละ 2 ตัน และย่อยดินให้ละเอียดโดยใช้รถไถดินตามขนาดเล็ก หรือใช้แรงงานคน

จังหวัดอื่น ๆ เช่น จังหวัดนครปฐม กาญจนบุรี ราชบุรี (ยกเว้นอำเภอดำเนินสะดวก) รวมทั้ง

จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ นครราชสีมา ขอนแก่น กาฬสินธุ์ ฯลฯ

ใช้วิธีปลูกแบบไร่ใช้รถแทรกเตอร์ซักร่องเป็นแถวปลูกคล้ายแถวปลูกอ้อย และอาศัยวิธีการให้
น้ำผ่านข้างระหว่างแถวปลูกหน่อไม้ฝรั่ง โดยวิธีปล่อยให้น้ำไหลผ่านตามร่องน้ำข้างแถวปลูก
หรือเกษตรกรใช้วิธีการให้น้ำแบบระบบสปริงเกอร์ บริเวณพื้นที่ด้านข้างที่ทำเป็นแถวปลูกทำ
การพูนยกโคนขึ้นมาสูงจากร่องน้ำประมาณ 20-30 เซนติเมตร มีการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ชนิดขี้ไก่
แกลบ หรือขี้เป็ด ไร่ละ 2 ตัน หว่านปูนขาวเพื่อปรับสภาพความเป็นกรดในดิน อัตรา 200
กิโลกรัม/ไร่

การจัดระยะปลูก ควรปลูกแบบแถวเดี่ยว ใช้ระยะปลูกระหว่างต้น 0.5 เมตร และระยะระหว่างแถว 1.0 - 1.5 เมตร

การเพาะกล้า

วิธีการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์

การเตรียมหลุมปลูก ใช้จอบขุดทำหลุมปลูกในแปลงที่เตรียมไว้ โดยขุดหลุมลึก 15-25 เซนติเมตร หลุมกว้าง 20 เซนติเมตร รองก้นหลุมด้วยฟุราดาน เพื่อป้องกันแมลงในดิน ใช้อัตรา 1 ซ่อนชาต่อหลุม และปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 อัตรา 1 ซ่อนชาต่อหลุม รวมทั้งใส่ปุ๋ยคอก หรือขี้เถ้าแกลบสุ อัตรา 2 กำมือต่อหลุม คลุกเคล้ารองก้นหลุม

การปลูก ปลูกหลุมละ 1 ต้นโดยพยายามแผ่รากของต้นกล้า ไม่ให้ขูดอยู่เป็นกระจุก แล้วกลบดินรอบโคนต้นหนา 3-4 เซนติเมตร หรือพยายามพูนดินรอบโคนต้นให้เหนือระดับดินบนแปลงเล็กน้อย จึงกดดินรอบ ๆ โคนต้นกล้าให้แน่น รดน้ำให้พอชื้น

การย้ายต้นกล้าหน่อไม้ฝรั่งลงปลูกในแปลง

เลือกต้นกล้าอายุ 3-4 เดือนมีความแข็งแรง สมบูรณ์ ต้นใหญ่ มีรากมาก ถ้าเป็นต้นกล้าที่ย้ายปลูก อยู่ในถึงพลาสติกอยู่แล้ว สามารถย้ายปลูกได้ทันที

ตัดยอดด้านบนของต้นกล้าหน่อไม้ฝรั่งให้เหลือความสูงของต้น 15 เซนติเมตร แช่วส่วนรากและโคนของต้นหน่อไม้ฝรั่งในน้ำสะอาดผสมสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น เบนเลท หรือไดโฟลาแทน อัตรา 1 ซ่อนชาต่อน้ำ 20 ลิตร นาน 15 นาที

เวลาที่เหมาะสมที่จะย้ายกล้าควรเป็นช่วงที่มีแดดอ่อน ๆ เวลาบ่ายใกล้เย็น

การให้น้ำ

ใช้เรื่อรดน้ำติดเครื่องย่นตัววิ่งไปตามร่องน้ำ

ใช้ระบบติดสปริงเกอร์พ่นน้ำเป็นละอองฝอย

ใช้วิธีเปิดน้ำเข้าทางท่อให้ไหลเข้ามาในร่องระบายน้ำข้างแถวปลูก

หลักการให้น้ำ

ควรให้พืชน้ำดินชื้น แต่อย่าให้จนดินแฉะแฉะ เพราะถ้าแปลงปลูกเป็นดินเหนียว จะทำให้ปริมาณผลผลิตของหน่อไม้ฝรั่งลดลง

หน่อไม้ฝรั่งเป็นพืชที่ต้องการน้ำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้ผลผลิตดี

หน่อไม้ฝรั่งที่ได้รับน้ำไม่สม่ำเสมอ จะมีคุณภาพของหน่อไม้ดี โดยจะมีเส้นใย (ไฟเบอร์) มาก

หน่อจะเหนียวทำให้คุณภาพในการบริโภคจะด้อยลง

การใส่ปุ๋ย

ปุ๋ยอินทรีย์ ถึงแม้ว่าเกษตรกรจะใส่ไปแล้วในตอนเตรียมดิน แต่เนื่องจากหน่อไม้ฝรั่งเป็นพืชอายุยาว และเก็บผลผลิตไปทุก 2 เดือน สภาพดินในแปลงปลูกจะขุดตัวลง ทำให้รากต้น จะไม่มี

ประสิทธิภาพในการหาอาหาร ทำให้ลำต้นล้มง่าย เกษตรกรจำเป็นต้องใส่ปุ๋ยอินทรีย์กลบโคนต้นให้สูงในระดับที่ช่วยให้ทรงต้นแข็งแรง ได้แก่ ปุ๋ยขี้ไก่เกลบ ปุ๋ยขี้เป็ด ขี้หมู หรือปุ๋ยอินทรีย์หมักจากเศษ อัตราไร่ละ 0.5 -1 ตัน/ไร่

ปุ๋ยเคมี แบ่งใส่ตามระยะเวลาการเจริญเติบโต ดังนี้

หลังย้ายกล้า 10-15 วัน ใส่ปุ๋ยเคมีแอมโมเนียซัลเฟต (21-0-0) อัตรา 15 กรัม/หลุม หรือ 30 กิโลกรัม/ไร่

เมื่ออายุครบ 1 เดือน ใส่ปุ๋ยเคมี สูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 อัตรา 15 กรัม/หลุม หรือ 30 กิโลกรัม/ไร่ และใส่ซ้ำทุกเดือน

ในช่วงที่เกษตรกรปักต้นแม่ โดยการบำรุงต้นหน่อไม้ฝรั่งด้วยปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยเคมีแล้ว ควรงดการเก็บเกี่ยวหน่อไม้ฝรั่งในช่วงดังกล่าวด้วย เพื่อป้องกันไม่ให้ต้นแม่โทรมเร็วเกินไป

การกำจัดวัชพืช

ในช่วงเตรียมแปลง ควรใช้สารควบคุมวัชพืช เพื่อป้องกันไม่ให้เมล็ดหญ้างอก เมื่อต้นหน่อไม้ฝรั่งเจริญเติบโตขึ้นมาแล้ว ควรใช้แรงงานกำจัดวัชพืชแทนการใช้สารเคมี เนื่องจากกอกของหน่อไม้ฝรั่งที่โตแล้วทรงพุ่มมักจะชนกัน การใช้สารเคมีจะทำให้ชะงักการเจริญเติบโต เกษตรกรมักจะนิยมทำการกำจัดวัชพืชโดยใช้เสียมมือเล็ก ๆ ขุดเพื่อเก็บเศษหญ้าและวัชพืชไปพร้อม ๆ กับการแต่งต้น ในช่วงที่ปักต้นแม่ (ทุก 2 เดือน) ควรรดการให้น้ำ รอให้ดินหมาดก่อนจึงกำจัดวัชพืช เพราะทำให้ขุดรากและลำต้นใต้ดินขึ้นมาได้หมด

การปักต้น

เนื่องจากต้นหน่อไม้ฝรั่งมีการเจริญเติบโต แตกหน่อและกิ่งก้านเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ถ้าต้นเหนือดินแน่นเกินไป จะแย่งน้ำและอาหารกันเอง และทำให้เกิดร่มเงามากเกินไป แสงสว่างส่องไม่ถึงผิวหน้าดิน ทำให้หน่อที่เกิดใหม่มีขนาดเล็ก ผอมยาว และมีสีขาวมากกว่าสีเขียว

ถ้ามีจำนวนต้นแม่ต่อน้อยเกินไป จะสร้างอาหารสะสมไม่เพียงพอ จะมีผลทำให้หน่อมีขนาดเล็กเช่นกัน

เมื่อเก็บเกี่ยวหน่อไม้ฝรั่งไปแล้วนาน 2 เดือน ต้นหน่อไม้ฝรั่งเริ่มโทรม ผลผลิตจะเริ่มลดลง และหน่อมีขนาดเล็กลงไปเรื่อย ๆ จึงจำเป็นต้องตัดแต่งต้น และปักต้นไว้ โดยการถอนแยกต้นที่เหลือ และโทรมเป็นโรค หรือถูกแมลงรบกวนทิ้ง คัดเลือกต้นที่แข็งแรงตอกอไว้ 4-5 ต้น เลียงไว้เป็นต้นแม่ ระยะเวลาการปักต้นแต่ละครั้งอยู่ระหว่าง 20-30 วัน

การปักต้นนี้เกษตรกรต้องงดการเก็บเกี่ยวผลผลิตด้วย จึงต้องวางแผนในการปักต้น โดยต้องไม่ปักต้นพร้อม ๆ กัน เพื่อจะได้มีบางแปลงเก็บผลผลิตขายได้ และบางแปลงปักต้น เพื่อจะได้มีรายได้หมุนเวียนได้ตลอดปี

การพูนดินกลบโคนต้น

เป็นวิธีการที่จำเป็นในการปลูกหน่อไม้ฝรั่งหน่อเขียว เพราะสภาพดินที่ยุบตัวลงจากการเข้าไปทำงานของเกษตรกรในแปลง ระหว่างการถอนเก็บเกี่ยวผลผลิต การพูนโคนต้นหน่อไม้ฝรั่ง ควรทำควบคู่ไปกับการใส่ปุ๋ยทุกครั้ง เพื่อเป็นการประหยัดแรงงานและทำให้หน่อที่เกิดใหม่มีความสมบูรณ์ และมีคุณภาพหน่อที่ดี

โรคที่สำคัญของหน่อไม้ฝรั่ง

โรคน้ำท่วม (Cercospora blight Branches spot)

ลักษณะอาการ

แผลสีม่วงอมน้ำตาลหรือม่วงแดงกลม ตรงกลางสีเทา ต่อมาแผลจะขยายใหญ่เป็นสีน้ำตาล อาการดังกล่าวพบเกิดขึ้นที่ปลายกิ่ง ทำให้ใบแห้งร่วง กิ่งแห้ง ยืนต้นตาย

เชื้อสาเหตุ

เกิดจากเชื้อรา (*Cercospora asparagi* Sacc)

การแพร่ระบาด

เกิดระบาดมากในฤดูฝน สปอร์แพร่กระจายโดยน้ำฝน ลม มักเกิดระบาดพร้อม หรือร่วมกับโรคต้นไหม้

การป้องกันกำจัดด้วยสารเคมี

ชื่อสามัญ	ชื่อการค้า	อัตราการใช้ (ต่อน้ำ 20 ลิตร)	วิธีการใช้
Benomyl	Benlate-OD 50 % wp	15 กรัม	พ่นทุก 7 วัน
Copper oxychloride	Cupravit Forte 50 wp Cuprox 87 % wp	40 กรัม	พ่นทุก 7 วัน

โรคต้นไหม้ (Stem blight)

ลักษณะอาการ

ลำต้นเป็นแผลสีน้ำตาล รูปรียาวเป็นเดี่ยวลำต้น เมื่อแผลกระจายกว้างขึ้นจะทำให้ลำต้นไหม้แห้งเป็นทางยาว อาจพบโรคนี้ทั้งที่โคนต้น กิ่ง ก้าน และใบ ทำให้ใบร่วง ต้นแห้งตายในที่สุด

เชื้อสาเหตุ

เกิดจากเชื้อรา *Phomopsis* sp.

การแพร่ระบาด

สปอร์ของเชื้อราแพร่กระจายในช่วงฤดูฝน อากาศมีความชื้นสูง สปอร์ถูกน้ำฝนชะและลมพาจากต้นเป็นโรคไปยังต้นปกติ

การป้องกันกำจัด

ชื่อสามัญ	ชื่อการค้า	อัตราการใช้ (ต่อน้ำ 20 ลิตร)	วิธีการใช้
Cabendazim	Bentox 50%wp Derrosan 60%wp Bavistin 50%wp Bavisan 50%wp	20 กรัม	พ่นทุก 7 วัน
Copper oxychloride	Cupravit Cuprox	40 กรัม	พ่นทุก 7 วัน

โรคแอนแทรกโนส (Anthracnose)

ลักษณะอาการ

ผลมีสีน้ำตาลเป็นวงกลมซ้อนกัน ขอบแผลรอบนอกดำสีเขียวเข้ม แผลยุบลงตามความยาวของลำต้น เชื้อราเจริญออกมาเป็นตุ่มสีดำ ตามแนววงกลมที่ซ้อน ๆ กัน ต้นเป็นโรคจะแห้งตาย

เชื้อสาเหตุ

เกิดจากเชื้อรา (*Colletotrichum* sp.)

การแพร่ระบาด

ระบาดรุนแรงในฤดูฝน ความชื้นในอากาศสูง สปอร์ถูกชะโดยน้ำฝนหรือลม พาไปยังต้นปกติที่อยู่ข้างเคียง

การป้องกันกำจัด

ชื่อสามัญ	ชื่อการค้า	อัตราการใช้ (ต่อน้ำ 20 ลิตร)	วิธีการใช้
Benomyl	Benlate-OD 50%wp	15 กรัม	พ่นทุก 7 วัน
Copper oxychloride	Cupravit Forte 50 wp Cuprox 87% wp	40 กรัม	พ่นทุก 7 วัน

โรคเน่าเปียก (Wet rot)

ลักษณะอาการ

มีแผลน้ำสีเขียวเกิดที่ปลายยอดของต้นอ่อน เชื้อราสร้างเส้นใยสีเทาอ่อนยื่นออกมาเป็นก้าน ที่ปลายก้านมีสีดำเล็ก ๆ

เชื้อสาเหตุ

เกิดจากเชื้อรา (Choanephora sp.)

การแพร่ระบาด

ระบาดรุนแรงกับต้นอ่อนของหน่อไม้ฝรั่งในช่วงที่มีฝนตกชุก ที่สภาพอากาศมีความชื้นสูง จะทำให้หน่อมีอาการเน่าลุกลามรวดเร็ว โดยเฉพาะเมื่อมีแดดออกสลับกับฝนตก

การป้องกันกำจัด

ชื่อสามัญ	ชื่อการค้า	อัตราการใช้ (ต่อน้ำ 20 ลิตร)	วิธีการใช้
Triforin	Saprol 20%EC	20 ซีซี	พ่นทุก 5-7 วัน
Thiabendazole	Pronto 45% wp	40 กรัม	พ่นทุก 5-7 วัน

แมลงที่สำคัญและการป้องกันกำจัด

หนอนกระทู้หอม

ชื่ออื่น ๆ	หนอนหลอดหอม หนอนหน้างเหนียว, Beet armyworm, Lessew armyworm
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Spodopter exigua</i> (Hübner)
วงศ์	Noctuidae
อันดับ	Lepidoptera

รูปร่างลักษณะและชีวประวัติ

หนอนกระทู้หอมมีลำตัวอ้วน ผนังลำตัวเรียบ มีหลายสี เช่น เขียวอ่อน เทาปนดำ น้ำตาลดำ น้ำตาลอ่อน ด้านข้างจะมีแถบสีขาวพาดตามลำตัว หนอนมีการเจริญเติบโต 6 ระยะ โตเต็มที่ขนาด 2.5 เซนติเมตร

การแพร่กระจายและฤดูกาลระบาด

พบระบาดตามแหล่งปลูกผัก เช่น จังหวัดราชบุรี และระบาดในจังหวัดใกล้เคียง เช่น กรุงเทพฯ นนทบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม ปทุมธานี กาญจนบุรี และประจวบคีรีขันธ์ แหล่งปลูกผักดังกล่าวมีการระบาดของหนอนกระทู้หอมเป็นประจำ และมีกระบาดรุนแรงในช่วงฤดูร้อน

พืชอาหาร

หนอนกระทู้หอมทำลายพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจมากมายหลายชนิด ไม้ผล พืชไร่ และไม้ดอก ได้แก่ พืชตระกูลกะหล่ำ หอมใหญ่ หน่อไม้ฝรั่ง มันเทศ กระเจี๊ยบเขียว ฯลฯ

การป้องกันกำจัด

1. การใช้เชื้อจุลินทรีย์ ที่แนะนำให้ใช้ในการป้องกันกำจัด 2 ชนิด คือ

1.1 ไวรัส (NPV) ของหนอนกระทู้หอมของกรมวิชาการเกษตร อัตรา 30 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร สะปอต-เอ็กซ์ อัตรา 6-10 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ผสมกับสารจับใบในอัตราตามฉลาก พ่นในช่วงเวลาเย็นทุก 5 วันต่อครั้ง

1.2 เชื้อแบคทีเรีย *Bt*. เช่น เซนทารี เดลฟิน แบคโทสปิน เอ็ชพี ฟลอร์แบค ดับบลิวดีจี ได้เมล์ดีเอฟ อัตรา 60-80 กรัม/น้ำ 20 ลิตร พ่นช่วงเวลาเย็นทุก 5 วันต่อครั้ง

2. สารสกัดสะเดา อัตรา 100 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร พ่นเมื่อพบหนอนกระทู้หอมระบาด

3. สารฆ่าแมลงที่แนะนำให้ใช้กับหนอนกระทู้หอม ได้แก่ ไดอะเฟน ไทยูรอน (โปโล 25%SC) เทบูฟิโนไซด์ (มินิค 20%F) คลอร์ฟินาเพอร์ (แรมเพจ 10%EC) ฟลูเฟนอนซูรอน (แคสเคด 5%SC)

หนอนเจาะสมอฝ้าย

ชื่ออื่น ๆ	หนอนเจาะสมออเมริกัน หนอนเจาะฝักข้าวโพด หนอนเจาะผลมะเขือเทศ Cotton Bollworm, American bollworm, Corn earworm
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Helicoverpa armigera</i> (Hübner)
วงศ์	Noctuidae
อันดับ	Lepidoptera

การแพร่กระจายและฤดูกาลระบาด

หนอนเจาะสมอฝ้ายพบระบาดในแอฟริกาและเอเชีย ในเมืองไทย หนอนชนิดนี้ระบาดรุนแรงทั่วทุกแห่ง เนื่องจากหนอนเจาะสมอฝ้ายมีพืชอาหารมากมาย ที่สำคัญทางเศรษฐกิจ จึงทำให้พบการทำลายเสมอในแปลงพืชดังกล่าว

พืชอาหาร

หนอนเจาะสมอฝ้ายมีพืชอาหารมากมายทั้งพืชผัก ไม้ผล ไม้ดอก และพืชไร่ ได้แก่ ถั่วลิสงเตา ถั่วฝักยาว พริก มะเขือเทศ หน่อไม้ฝรั่ง กระเจี๊ยบเขียว ฯลฯ

การป้องกันกำจัด

1. เชื้อจุลินทรีย์ไวรัส NPV ของหนอนเจาะสมอฝ้าย อัตรา 30 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร พ่นทุก 5 วัน เมื่อพบแมลงระบาดในช่วงเวลาเย็น โดยผสมกับสารจับใบเป็นวิธีที่พบว่าให้ผลดีในการป้องกันกำจัด
2. สารฆ่าแมลงประเภทกลุ่มไพรีทรอยด์ เช่น แลมบ์ดาไซฮาโลทริน (คาราเต้ 2.5%EC) ไซเพอร์เมทริน (ริมคอร์ดี 25%EC) ไซฟลูทริน (ไบทรอยด์ 10%EC) หรือสารระงับการลอกคราบคลอร์ฟลูอาซูรอน (อาทาบรอน 5%EC) และสารกลุ่มอื่น ๆ คือ ไซเพอร์เมทริน/ฟอสฟาโลน (พาร์ซอน 6.25%/22.5%EC) อย่างไม่อย่างหนึ่งโดยใช้อัตราตามคำแนะนำการป้องกันกำจัดแมลงและศัตรูศัตรูพืช พ่นทุก 5 วัน จนกว่าการระบาดลดลง

ชื่ออื่น ๆ	หนอนกระทู้ยาสูบ หนอนกระทู้ฝ้าย หนอนรัง, Common cutworm, Tobacco cutworm, Cotton worm, Cotton leaf worm, Fall armyworm
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Spodoptera litura</i> (Fabricius)
วงศ์	Noctuidae
อันดับ	Lepidoptera

การแพร่กระจายและฤดูกาลระบาด

หนอนกระทู้ผักพบทั่วทุกภาคของประเทศไทย มักพบระบาดทั่ว ๆ ไปตลอดปีไม่จำกัดฤดูกาล

พืชอาหาร

แมลงชนิดนี้มีพืชอาศัยกว้างมาก เช่นเดียวกับหนอนกระทู้หอม

การป้องกันกำจัด

1. วิธีกลโดยเก็บกลุ่มไข่และหนอนทำลายวิธีนี้พบว่าได้ผลดีและลดการระบาดของดลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. การใช้เชื้อจุลินทรีย์ ได้แก่ ไวรัส NPV ของหนอนกระทู้ผัก อัตรา 30 มล./น้ำ 20 ลิตร ผสมสารจับใบอัตราตามฉลาก ฉีดพ่นในช่วงเวลาเย็นทุก 5 วัน เมื่อพบหนอนระบาด
3. สารฆ่าแมลง ดูตามคำแนะนำที่ใช้ในหนอนกระทู้หอม

หนอนคืบ

ชื่ออื่น ๆ	หนอนเขียว หนอนคืบ หนอนเขียวคืบ Cabbage looper, Cabbage Semi-looper
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Trichoplusia ni</i> Hiibner
วงศ์	Noctuidae
อันดับ	Lepidoptera

การแพร่กระจายและฤดูกาลระบาด

หนอนคืบเป็นแมลงศัตรูที่พบตามแหล่งปลูกทั่ว ๆ ไปในประเทศไทย เช่น จังหวัดราชบุรี นครปฐม กรุงเทพฯ เพชรบุรี นนทบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี สิงห์บุรี นครนายก ชัยนาท ประจวบคีรีขันธ์ ฉะเชิงเทรา ส่วนใหญ่จะระบาดในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม

พืชอาหาร

หนอนคืบสามารถทำลายในพืชผักและพืชอื่น ๆ ได้หลายชนิดที่สำคัญ ได้แก่ กะหล่ำปลี หน่อไม้ฝรั่ง ถั่วงอก คื่นช่าย คื่นห่าน ผักกาดขาว ฯลฯ

การป้องกันกำจัด

การใช้สารฆ่าแมลง หากพบหนอนคืบฝักระบาด พ่นด้วย อะบาเม็กติน (เวอริทีเม็ค 1.8%EC) แบคทีเรีย(Bt.) เดอะเฟนไทยูรอน (โฟโล 25%SC) คลอร์ฟิโนเมอร์ (แรมเพจ 10%SC) ฟิโปรนิล (แอสเซนด 5%SC) เป็นต้น โดยแนะนำให้มีการฉีดพ่นสลับ

เพลี้ยไฟฝ้าย

ชื่ออื่น ๆ	Cotton thrips
ชื่อ	<i>Thrips palmi</i> Karny
วิทยาศาสตร์	

การแพร่กระจายและฤดูกาลระบาด

เพลี้ยไฟฝ้ายพบครั้งแรกในฝ้ายและยาสูบที่เกาะสุมาตรา ชวา และอินเดีย มีเขตแพร่กระจายทั่วไปในแถวเอเชียใต้ และตะวันออกเฉียงใต้มานานแล้ว

เพลี้ยไฟฝ้ายพบทำลายพืชได้เกือบตลอดปี และพบค้ำในช่วงฤดูฝน การระบาดมักพบเสมอในช่วงฤดูร้อนหรือช่วงที่มีอากาศแห้งแล้วฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน

พืชอาหาร

เพลี้ยไฟฝ้าย เป็นแมลงศัตรูที่มีพืชอาหารที่สำคัญทางเศรษฐกิจมากมายหลายชนิด ได้แก่ ในพืชผัก เช่น มะเขือเปราะ แตงโม แตงกวา หน่อไม้ฝรั่ง ในไม้ผล เช่น มะม่วง ส้มโอ องุ่น ฯลฯ

การป้องกันกำจัด

1. รอกันหุลุมเวลาหยอดเมล็ดหรือย้าย อัตรา 5 กรัม/หุลุม สามารถป้องกันเพลี้ยไฟและแมลงปากคู่อื่น ๆ ได้ประมาณ 20 วัน
2. การป้องกันกำจัดวิธีกล โดยการติดกับดักกาวเหนียวสีฟ้า จำนวน 80 กับดักต่อไร่ พบว่ามีประสิทธิภาพในการดักจับเพลี้ยไฟชนิดนี้ ได้เป็นอย่างดีและสามารถลดการระบาดลงได้
3. หากมีการระบาดของเพลี้ยไฟพ่นด้วยสารฆ่าแมลงคาร์โบซัลเฟน (ฟอสซ์ 20%EC) เมทิลไอคาร์พ (เมซูโรล 50%wp) โปริซิโอฟอส (ไคคูโรซอน 50%EC) เพนโปรพาทริน (คาร์ตอล 10%EC) ฟอร์โมไทออน (แอนธิโอ 33%EC) อิมิดาคลอพริด (คอนฟิเตอร์ 10%SL) เบนฟูราคาริฟ (ออนคอลล 20%EC) อีโทเฟนพรอกซ์ (เพอร์มิต 5%EC) หรือฟิโปรฟิล (แอสเซนส์ 5%SC) อย่างใดอย่างหนึ่งโดยวิธีการพ่นสลับด้วยช่วงพ่น 5 วัน ต่อครั้งจนกว่าการระบาดลดลง

เพลี้ยไฟหอม

ชื่ออื่น ๆ เพลี้ยไฟมันฝรั่ง Potato thrips, Onion thrips

ชื่อ

วิทยาศาสตร์ *Thrips tabaci* Lindeman

การแพร่กระจายและฤดูกาลระบาด

สำหรับในประเทศไทยพบทุกแหล่งที่มีการปลูกหน่อไม้ฝรั่ง ส่วนในต่างประเทศพบในที่มีภูมิอากาศคล้ายคลึงกับประเทศไทย ได้แก่ ประเทศในแถบเอเชีย ปัจจัยที่สำคัญต่อการระบาดของเพลี้ยไฟ ได้แก่ ฝน และอุณหภูมิที่ต่ำกว่า 15 องศาเซลเซียส ซึ่งจะลดการเคลื่อนย้ายและการระบาดของเพลี้ยไฟลงได้มากในช่วงเดือนที่มีการระบาดมากที่สุด ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-พฤษภาคม

พืชอาหาร

หน่อไม้ฝรั่ง หอม กระเทียม ฟ้าย ทานตะวัน บวบ น้ำเต้า ปอ มะเขือ ฯลฯ

การป้องกันกำจัด

1. กัดค้ำกาวเหนียวสีเหลือง อัตรา 80 กัดค้ำ/ไร่ ติดตั้งในแปลงหน่อไม้ฝรั่งสูง 1 เมตร จะช่วยในการทำงานการระบาดและลดจำนวนประชากรของเพลี้ยไฟได้ดี
2. สารสกัดสะเดา 0.1% อัตรา 100 มล./น้ำ 20 ลิตร พ่นเมื่อพบการระบาดทุก 5 วัน จนกว่าการระบาดจะลดลง
3. สารฆ่าแมลง คาร์โบซัลเฟน (มอสซ์ 20%EC) ฟิโพรฟิไล (แอสเซนค์ 5%SC) หรือ อิมิดาคลอพริด (คอนฟิเตอร์ 10%SL) พ่นเมื่อพบการระบาดทุก 5 วัน จนกว่าการระบาดจะลดลง